

Xây dựng thể hệ sinh viên làm chủ năng lực số trong công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng

Ngày nhận bài: 11/07/2025 | Ngày phản biện: 15/07/2025 | Ngày xuất bản: 15/08/2025

Tác giả: Nguyễn Phương Anh (Học viện Báo chí và Tuyên truyền); Nguyễn Thuỳ Dương (CNXHKH K42, Học viện Báo chí và Tuyên truyền)

Tóm tắt: Ngày 24/01/2025, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành Thông tư số 2/2025/TT-BGDĐT về Khung năng lực số cho người học, đồng thời trên nền tảng bình dân học vụ số () đã triển khai khoá học “phổ cập kỹ năng số cho sinh viên”, khẳng định năng lực số không chỉ là đòi hỏi tất yếu của thời đại mà còn trang bị sinh viên khả năng chủ động tiếp cận, sàng lọc, sáng tạo và lan tỏa những giá trị tích cực trên môi trường số. Bài viết tiếp cận vấn đề mối quan hệ năng lực số với công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đánh giá thực trạng năng lực số của sinh viên theo 6 miền năng lực số; chỉ ra những khó khăn, thách thức trong việc tiếp cận và vận dụng khung năng lực số hiện nay, đồng thời đề xuất giải pháp xây dựng thể hệ sinh viên làm chủ kỹ năng số trong công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

Sinh viên là lực lượng trí thức trẻ, có khả năng tiếp cận nhanh chóng các công nghệ số, kỹ năng số kết nối tri thức. Tuy nhiên, các kỹ năng số của sinh viên hiện nay còn mang tính tự phát, thiếu hệ thống và chưa được quan tâm đào tạo bài bản. Bởi vậy, cần quan tâm xây dựng thể hệ sinh viên làm chủ năng lực số, đặc biệt ứng dụng trong công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng đáp ứng yêu cầu kỷ nguyên số hiện nay.

1. Khái niệm năng lực số

Có nhiều cách tiếp cận khác nhau và đưa ra khái niệm “năng lực số”. Ferrari và cộng sự (2012) cho rằng năng lực số là tập hợp các kiến thức, kỹ năng và thái độ cần thiết để sử dụng công nghệ một cách hiệu quả, góp phần tối ưu hóa mọi hoạt động trong cuộc sống hàng ngày⁽¹⁾. Theo Secker (2018), khái niệm “năng lực số” thường được

sử dụng đồng thời với các thuật ngữ như kỹ năng số, năng lực thông tin, năng lực truyền thông và năng lực học thuật⁽²⁾. UNESCO định nghĩa “năng lực số là khả năng truy cập, quản lý, hiểu, kết hợp, giao tiếp, đánh giá và sáng tạo thông tin một cách an toàn và phù hợp thông qua công nghệ số để phục vụ cho các công việc từ đơn giản đến phức tạp cũng như khởi nghiệp. Năng lực số là tổng hợp của năng lực sử dụng máy tính, năng lực công nghệ thông tin, năng lực thông tin và năng lực truyền thông”⁽³⁾.

Từ những quan niệm trên, có thể khái quát năng lực số là khả năng ứng dụng thành thạo máy tính và công nghệ thông tin. Khung năng lực số là một hệ thống mô tả các kỹ năng, kiến thức cần thiết để người học có thể sử dụng công nghệ số hiệu quả trong học tập, công việc, cuộc sống.

Trong thông tư số 2/2025/TT-BGDĐT được Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành ngày 24/01/2025, về Khung năng lực số cho người học⁽⁴⁾, bao gồm 6 miền năng lực với 24 năng lực thành phần, được chia thành 4 trình độ từ cơ bản đến chuyên sâu theo 8 bậc là nền tảng để xây dựng, đánh giá chương trình và năng lực số của người học chủ yếu là độ tuổi đoàn viên, thanh niên, sinh viên.

2. Năng lực số trong công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng

Căn cứ vào thông tư số 2/2025/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo cho thấy 6 miền năng lực là 6 nội dung cơ bản trong năng lực số. Đại hội lần thứ XIII của Đảng xác định “Lấy giá trị con người Việt Nam là nền tảng, là sức mạnh nội sinh quan trọng đảm bảo sự phát triển bền vững”⁽⁵⁾, do đó, công tác giáo dục và đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu thời đại mới có ý nghĩa vô cùng quan trọng. Một trong những nhiệm vụ cần thực hiện là nâng cao năng lực số cho sinh viên trong bối cảnh cuộc cách mạng 4.0 đang hiện hữu trên mọi lĩnh vực của đời sống xã hội.

Một là, năng lực “Khai thác dữ liệu và thông tin”

Năng lực khai thác và xử lý thông tin là vũ khí nhận diện và phản bác thông tin xuyên tạc. Là miền năng lực đầu tiên nằm trong khung năng lực số do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành, “Khai thác dữ liệu và thông tin” tập trung vào khả năng tìm kiếm, lọc, đánh giá và quản lý dữ liệu, thông tin, cũng như nội dung số. Trong bối cảnh chuyển

đổi số, việc đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin giúp hình thành những “lá chắn thép” vững chắc, góp phần bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, ngăn chặn và đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống. Khả năng tiếp cận các nguồn thông tin uy tín, có thể kể đến như Báo Nhân Dân, Tạp chí Cộng sản, Cổng thông tin điện tử của Chính phủ, Văn kiện Đảng,... cho phép sinh viên tiếp cận trực tiếp với những tư liệu chính thống. Song song với đó là kỹ năng xử lý và phân tích dữ liệu giúp nhận diện xu hướng dư luận, phát hiện các mối nguy về tư tưởng và định hình thông tin phản biện phù hợp.

Để thực hiện tốt nội dung phát triển của lĩnh vực này, sinh viên cần có khả năng thực hiện những năng lực thành phần liên quan, như: xác định nhu cầu thông tin và dữ liệu; tìm kiếm thông tin và dữ liệu; đánh giá thông tin và dữ liệu; quản lý, lưu trữ thông tin và dữ liệu; sử dụng, phân phối thông tin và dữ liệu.

Hai là, năng lực “Giao tiếp và hợp tác trong môi trường số”

Giao tiếp và hợp tác trong môi trường số bao gồm những năng lực: giao tiếp, nhận thức các chuẩn mực hành vi, hiểu công chúng; tham gia hiệu quả cộng đồng/ nhóm/ diễn đàn trực tuyến; thực hành vai trò công dân và sử dụng dịch vụ qua nền tảng số; ứng xử trong môi trường số theo chuẩn mực đạo đức và pháp luật; cộng tác trong công việc thông qua công nghệ số.

Giao tiếp số có vai trò là yếu tố thúc đẩy đấu tranh tư tưởng hiệu quả trên không gian mạng. Ngôn ngữ ứng xử là một biểu hiện quan trọng thể hiện nhận thức, quan điểm, thái độ của mỗi sinh viên trên các phương tiện truyền thông xã hội⁽⁶⁾. Giao tiếp số không chỉ bao gồm kỹ năng truyền đạt, trao đổi thông tin mà còn thể hiện trách nhiệm công dân trên các nền tảng số. Với đoàn viên, thanh niên nói chung, cần biết cách tranh luận có căn cứ, sử dụng ngôn ngữ chuẩn mực, giữ vững lập trường chính trị trong các diễn đàn trực tuyến, từ các nhóm Facebook, Fanpage đến các diễn đàn học thuật sinh viên. Nhiều cuộc “đấu tranh mềm” với quan điểm sai lệch hiện nay diễn ra không phải bằng khẩu hiệu, mà bằng bình luận có lý lẽ, clip phản biện ngắn gọn, hình ảnh trực quan đúng định hướng. Giao tiếp số có văn hóa, đúng định hướng chính trị là cách sinh viên góp phần bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng một cách bền vững và hiệu quả.

Ba là, phát triển năng lực “Sáng tạo nội dung số”

Sáng tạo nội dung số vốn không giới hạn độ tuổi, giới tính, hay có bất kỳ một thước đo nào. Với sự năng động, nhạy bén với thông tin và công nghệ số, nhiều sinh viên ngày nay đã vận dụng năng lực sáng tạo nội dung trên nền tảng TikTok, Facebook, Youtube và được nhận diện với lượng tương tác cao. Trong đó, có những kênh đã xây dựng thương hiệu với nội dung như: Cập nhật thông tin hàng ngày, chia sẻ kiến thức về lịch sử, tuyên truyền thông tin bảo vệ tư tưởng Đảng,...

Để nâng cao trình độ cũng như hiệu quả của việc sáng tạo nội dung số, trước hết phải thực hành tư duy đổi mới sáng tạo trong xây dựng nội dung số; biết cách tạo lập nội dung số bằng công cụ và phương pháp phù hợp; áp dụng các cơ sở pháp lý trong xây dựng, phát triển và sử dụng nội dung số; vận dụng ngôn ngữ lập trình vào quá trình xây dựng, lồng ghép và phát triển một cách khéo léo nội dung bảo vệ tư tưởng của Đảng trên nền tảng số đầy màu mỡ và tiềm năng như hiện nay.

Bốn là, năng lực “An toàn”

Hiểu biết về an ninh mạng là điều kiện tiên quyết để bảo vệ thông tin và tư tưởng khỏi các đe dọa công nghệ. Miền số 4 trong khung năng lực số đề cập đến năng lực đảm bảo an toàn và bảo mật thông tin cá nhân, nhận diện rủi ro, xử lý sự cố và duy trì thái độ thận trọng khi sử dụng các nền tảng số. Không gian mạng là môi trường đặc biệt để trao đổi thông tin, bày tỏ quan điểm, nhưng cũng bị các thế lực thù địch triệt để lợi dụng để tuyên truyền quan điểm sai trái, chống phá đất nước, nhất là trong giai đoạn cả hệ thống chính trị đang nỗ lực đổi mới và phát triển⁽⁷⁾. Do đó, sinh viên cần được trang bị kiến thức an ninh mạng vững vàng, việc được trang bị vững chắc năng lực an toàn số giúp họ không chỉ bảo vệ bản thân trong quá trình tác nghiệp số, mà còn giữ vững lập trường chính trị, tránh bị ảnh hưởng hoặc lôi kéo bởi các nội dung xuyên tạc, sai trái.

Nội dung của năng lực này yêu cầu sinh viên không chỉ có những phẩm chất: phán đoán, định hướng, tư duy phản biện, điểm soát; mà còn yêu cầu về kỹ năng: Kiểm soát dấu chân số; bảo vệ danh tính số và quyền riêng tư; duy trì an sinh số; bảo vệ môi trường trong quá trình sử dụng các thiết bị và dịch vụ số. Tưởng chừng là kỹ năng ít

được quan tâm nhưng thực tế, đòi hỏi cần đặc biệt quan tâm và nâng cao ý thức trong việc bảo vệ thông tin cá nhân cũng như kiểm soát thông tin trên các thiết bị công nghệ số.

Năm là, năng lực “Giải quyết vấn đề”

Giải quyết vấn đề là nội dung tập trung chủ yếu vào khả năng tư duy phản biện và sáng tạo của người học, từ đó xác định, phân tích và giải quyết các vấn đề bất cập trong môi trường số. Những kỹ năng cần có để thể giải quyết vấn đề một cách nhạy bén, linh hoạt và hiệu quả là: kỹ năng khắc phục sự cố kỹ thuật, kỹ năng điều chỉnh nhu cầu số để đạt mục tiêu và sử dụng công nghệ để đổi mới hoặc giải quyết các thách thức thực tiễn.

Chủ động giải quyết rủi ro số để giữ vững nền tảng tư tưởng của Đảng. Trong không gian số, sinh viên không chỉ đối mặt với nguy cơ mất an toàn thông tin cá nhân mà còn phải đối diện với các nội dung sai trái, xuyên tạc và phản động tấn công trực tiếp vào nền tảng tư tưởng của Đảng. Do đó, họ cần được trang bị kiến thức và kỹ năng về xác thực nguồn tin, bảo mật tài khoản, kiểm soát dữ liệu cá nhân và kỹ năng khắc phục các sự cố kỹ thuật, đồng thời hiểu rõ cách thức các thế lực thù địch lợi dụng nền tảng số để gây nhiễu loạn tư tưởng. Bên cạnh đó, việc sử dụng thành thạo các công cụ số và tham chiếu thông tin từ các kênh chính thống như VTV, Báo Nhân Dân, Tạp chí Cộng sản,... là điều cần thiết để đảm bảo khả năng phản biện và bảo vệ quan điểm của Đảng một cách chính xác, khách quan và kịp thời. Như vậy, kỹ năng giải quyết các vấn đề không chỉ là yếu tố bảo vệ cá nhân mà còn là năng lực cốt lõi để tuổi trẻ trở thành lực lượng nòng cốt trong công cuộc giữ gìn “trận địa tư tưởng” của Đảng trong kỷ nguyên số.

Sáu là, năng lực “Ứng dụng trí tuệ nhân tạo”

Tập trung vào việc hiểu biết, sử dụng và đánh giá các công cụ, hệ thống trí tuệ nhân tạo (AI) một cách có đạo đức và trách nhiệm bao gồm các kỹ năng như: nhận biết cách AI hoạt động, áp dụng AI vào các nhiệm vụ thực tiễn, đánh giá tác động đạo đức và xã hội của AI và bảo đảm việc sử dụng AI một cách minh bạch, công bằng và có trách nhiệm.

Ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) để nâng cao hiệu quả bảo vệ tư tưởng Đảng trên không gian số. Trong bối cảnh AI đang làm thay đổi sâu sắc cách thức con người tiếp cận, xử lý và truyền tải thông tin, việc trang bị cho sinh viên năng lực ứng dụng AI là yêu cầu cấp thiết nhằm nâng cao hiệu quả công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, tạo nội dung số chất lượng cao, phân tích dữ liệu lớn nhằm phát hiện các xu hướng dư luận, nhận diện các luồng thông tin xuyên tạc, từ đó giúp người học đưa ra các phản ứng nhanh, chính xác và có căn cứ. Bên cạnh đó, AI cũng giúp tự động hóa các cảnh báo về tin giả, các mô hình "deepfake", tạo ra hệ thống phòng vệ tư tưởng chủ động.

Trước xu thế của thời đại, sinh viên là những người năng động và nhiệt huyết cần phải tự nâng cao năng lực phát triển kỹ năng số bằng cách chủ động tìm kiếm và thực hành thường xuyên, có hiệu quả từ trí tuệ nhân tạo. Từ việc sử dụng các ứng dụng học tập, phần mềm soạn thảo, trình chiếu, thiết kế và quản lý dữ liệu thông tin vào việc phát triển các nội dung tư tưởng của Đảng trên không gian mạng. Đồng thời, có năng lực biên soạn những kinh nghiệm của mình trong vận dụng công nghệ số vào công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng hay hướng dẫn mọi người và đoàn viên, thanh niên nói chung cách sử dụng thiết bị và phần mềm số vào công tác thực hiện Nghị quyết số 35 của Bộ chính trị.

3. Yêu cầu đặt ra đối với phát triển năng lực số trong công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của đảng cho sinh viên hiện nay

Trong bối cảnh chuyển đổi số diễn ra mạnh mẽ, sinh viên đang ngày càng thể hiện vai trò tích cực của mình như một lực lượng xung kích trên mặt trận tư tưởng. Theo Báo cáo của Bộ Thông tin và Truyền thông (2024) (nay là Bộ Khoa học và Công nghệ), có hơn 95% thanh niên Việt Nam hiện nay sử dụng Internet với mức độ thường xuyên, chủ yếu qua điện thoại thông minh. Đây chính là điều kiện thuận lợi để phát triển đồng bộ các năng lực theo Khung năng lực số mà Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành. Hiện nay với các hoạt động của thanh niên cũng đang có bước tiến tích cực trong việc tiếp cận và ứng dụng công nghệ, biểu hiện của năng lực "Sáng tạo nội dung số" đang được hình thành và phát triển.

Hơn nữa, nhiều bạn trẻ GenZ hiện nay đã có tư duy đổi mới, sáng tạo nội dung trên nền tảng số, như review, truyền động lực, lan tỏa những thông tin văn hóa tích cực

trên nền tảng TikTok. Đó là những minh chứng cho sự kết hợp linh hoạt giữa năng lực “Giao tiếp và hợp tác trong môi trường số” và “Giải quyết vấn đề” khi những người trẻ ấy biết tận dụng sức mạnh truyền thông để định hướng nhận thức và truyền cảm hứng cho cộng đồng.

Nếu năng lực số được phát huy đúng hướng, sẽ không chỉ là công cụ học tập hữu ích mà còn là vũ khí tư tưởng mạnh mẽ trong công cuộc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. Tuy nhiên, bên cạnh những điểm sáng, phát triển năng lực số trong sinh viên hiện nay vẫn chưa thực sự toàn diện. Đặc biệt, trong quá trình vận dụng kỹ năng số vào công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng còn đang tồn tại một số hạn chế nhất định. Phần lớn có khả năng tiếp cận và sử dụng thành thạo các công nghệ hiện đại; tuy nhiên, chỉ xoay quanh nhu cầu giải trí, kết nối cá nhân chứ chưa thực sự gắn với việc nâng cao kiến thức về chính trị - xã hội⁽⁸⁾. Cho thấy sự thiếu hụt về năng lực “khai thác dữ liệu và thông tin” trong môi trường số, nhất là trước các thông tin xấu độc, xuyên tạc trên không gian mạng. Ngoài ra, nhiều đoàn viên, thanh niên sử dụng mạng xã hội theo hướng tự phát, thiếu kiểm soát thời gian và nội dung dẫn đến tình trạng dễ bị lôi kéo vào các luồng thông tin tiêu cực, thậm chí là bị thao túng nhận thức qua những chiến dịch tuyên truyền phản động ngầm. Một bộ phận không nhỏ đoàn viên chưa có khả năng nhận diện thông tin giả, sai lệch, xấu độc, chưa hình thành được “màng lọc” cần thiết khi tiếp nhận các thông tin đa dạng, đa chiều trên môi trường số, dẫn đến việc còn chia sẻ, bình luận hoặc lan truyền thông tin chính trị chưa kiểm chứng⁽⁹⁾, nhiều nội dung vi phạm pháp luật, không phù hợp chuẩn mực đạo đức, gây ảnh hưởng tiêu cực tới cộng đồng⁽¹⁰⁾, vô hình trung tiếp tay cho các hành vi xuyên tạc nền tảng tư tưởng của Đảng. Hơn nữa việc thiếu kỹ năng quản lý thời gian sử dụng các thiết bị thông minh, không ý thức được sự nguy hiểm của việc tiếp xúc lâu dài với các nội dung độc hại, đã và đang ảnh hưởng đến thái độ chính trị, đạo đức cũng như tư tưởng của người trẻ.

Thời gian qua, nhận thức rõ tầm quan trọng của việc trang bị kiến thức, kỹ năng số cho đoàn viên, thanh niên, các trường đại học, cao đẳng, các tổ chức Đoàn đã tích cực tuyên truyền, tổ chức sân chơi, ứng dụng công nghệ số tạo các diễn đàn, hội thảo và giao lưu trực tuyến; hình thành, quản lý các kênh truyền thông trên mạng xã hội nhằm cung cấp thông tin chính thống, hạn chế tin giả, tin xấu, độc. Tuy nhiên, ở nhiều đơn vị, các hoạt động tuyên truyền, tập huấn về năng lực số cho đoàn viên, sinh viên chưa

được tổ chức bài bản, chủ yếu dừng lại ở các khoá học ngắn hạn⁽¹¹⁾, cơ hội tiếp cận với internet tốc độ cao ở đoàn viên, thanh niên còn hạn chế⁽¹²⁾.

Năng lực đổi mới, sáng tạo qua sản xuất hay lan tỏa các thông điệp một cách sáng tạo, hấp dẫn với các hình thức dễ tiếp cận như bài viết ngắn, video, infographic,... cũng chưa được thể hiện mạnh mẽ⁽¹³⁾, nếu không được bồi dưỡng kỹ năng sáng tạo nội dung, thế hệ sau sẽ tiếp tục là những người “đọc” chứ không thể trở thành người “viết”. Bởi vậy, cần tiếp tục được mở rộng cả bề rộng lẫn chiều sâu với sự tham gia của cả hệ thống chính trị, toàn xã hội, góp phần nâng cao năng lực số cho đoàn viên, sinh viên hiện nay Việt Nam.

4. Giải pháp phát triển năng lực số cho sinh viên trong công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

Để thực hiện tốt công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, bản thân sinh viên cần nắm vững nền tảng thế giới quan duy vật biện chứng và phương pháp luận biện chứng duy vật làm cơ sở tư tưởng. Đồng thời, phải gắn bó chặt chẽ với các giá trị cốt lõi của chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh cùng những giá trị truyền thống của dân tộc Việt Nam ta. Tiếp tục duy trì và không ngừng nâng cao bản lĩnh chính trị, lập trường cách mạng cùng phẩm chất đạo đức là điều kiện cần thiết để nâng cao hiệu quả của cuộc công tác này. Bên cạnh đó, việc liên tục nghiên cứu, học hỏi nhằm phát triển trình độ chính trị và năng lực chuyên môn nghiệp vụ cũng góp phần quan trọng trong công cuộc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

Thứ nhất, trang bị kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin và truyền thông từ cơ bản đến nâng cao

Trang bị vững vàng các kỹ năng công nghệ thông tin và truyền thông cơ bản như sử dụng thành thạo các phần mềm văn phòng, nền tảng học tập trực tuyến, công cụ tìm kiếm và chia sẻ dữ liệu. Đây không chỉ là yêu cầu bắt buộc trong môi trường học thuật hiện đại mà còn là nền tảng kỹ thuật thiết yếu để tham gia tích cực vào công tác tuyên truyền, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trên nền tảng số. Khi nắm vững các kỹ năng cơ bản này, họ mới có thể chủ động truy cập, xử lý và lan tỏa thông tin chính thống, đồng thời giảm thiểu nguy cơ bị thao túng bởi các thông tin sai lệch trên không gian mạng ngày càng phức tạp.

Bên cạnh đó, cần có thái độ chủ động, tích cực trong việc khám phá cách sử dụng AI, IoT, Big data, mạng xã hội để quá trình học tập và làm việc, trở thành những công dân hiểu biết về thông tin và dữ liệu trong một xã hội số đầy biến động và thách thức hiện nay. Để tránh trường hợp sinh viên chủ động tìm kiếm thông tin mà không có cơ sở hay kiến thức sẽ dễ dẫn đến 2 hệ quả: Tiếp thu thông tin sai lệch, chưa chính xác hoặc tiếp thu thông tin đúng nhưng không hiểu bản chất, không đọng lại được gì trong đầu.

Thứ hai, tăng cường năng lực đánh giá và kiểm chứng thông tin

Không gian mạng hiện nay là “chiến trường thông tin” với sự đan xen của sự đúng sai, thật giả. Do đó, việc họ biết phân tích, đánh giá và xác thực nguồn thông tin có ý nghĩa sống còn trong việc giữ vững tư tưởng chính trị. Kỹ năng này giúp họ nhận diện các hình thức truyền thông độc hại, thông tin bịa đặt nhằm xuyên tạc chủ trương, đường lối của Đảng. Ngoài ra, việc khai thác các nguồn tin chính thống như Cổng Thông tin điện tử Chính phủ, Báo Nhân Dân, VTV, Tạp chí Cộng sản... không chỉ giúp xây dựng quan điểm lập luận chính xác mà còn tạo nền tảng lý luận vững chắc khi tham gia phản biện và bảo vệ tư tưởng Đảng trên các nền tảng mạng xã hội.

Thứ ba, phát huy sáng tạo nội dung số trong công tác tuyên truyền

Để sinh viên hiểu tầm quan trọng của chuyển đổi số và năng lực số, cần triển khai rộng rãi các chiến dịch truyền thông đa nền tảng. Sinh viên là lực lượng có khả năng sáng tạo nội dung mạnh mẽ. Khi được trang bị năng lực số, sinh viên hoàn toàn có thể chuyển hóa những tư tưởng, lý luận của Đảng thành các sản phẩm truyền thông gần gũi, dễ tiếp cận như video ngắn, infographic, poster, bài viết tương tác cao trên nền tảng TikTok, YouTube, Facebook... Đây là phương thức truyền thông mới, phù hợp với thị hiếu giới trẻ, tạo ra “sức lan tỏa mềm” trong cuộc chiến bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

Đồng thời, tổ chức các buổi tọa đàm, tập huấn với chuyên gia công nghệ, nhà quản lý và cựu sinh viên thành đạt trong lĩnh vực số cần được tổ chức định kỳ, góp phần lan tỏa nhận thức và hướng dẫn sinh viên cách áp dụng công nghệ vào bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

Thứ tư, phát triển năng lực phản biện và đấu tranh trên nền tảng số

Trong bối cảnh các thế lực thù địch sử dụng không gian mạng để lan truyền quan điểm sai trái, bóp méo chủ trương, đường lối của Đảng, sinh viên cần được rèn luyện năng lực phản biện số. Điều này đòi hỏi sự kết hợp giữa tư duy chính trị sắc bén, kiến thức lý luận vững vàng và khả năng sử dụng ngôn ngữ số hiệu quả. Khi họ có thể lập luận logic, trình bày thuyết phục và phản bác đúng trọng tâm trên các diễn đàn mạng xã hội, họ đang trực tiếp góp phần củng cố “trận địa tư tưởng” của Đảng trong môi trường số hóa. Đây là kỹ năng không thể thiếu của người làm công tác lý luận – truyền thông trong thời đại mới.

Thứ năm, đầu tư, nâng cấp hạ tầng số, thiết bị số

Một nền tảng công nghệ vững chắc là điều kiện tiên quyết để sinh viên thực sự làm chủ năng lực số. Cần ưu tiên đầu tư phòng lab Công nghệ thông tin tiêu chuẩn 4.0 với máy tính cấu hình cao, mạng Internet băng thông rộng và máy chủ nội bộ cho các dự án lớn. Thư viện số với kho sách, tạp chí và cơ sở dữ liệu điện tử bản quyền mở ra không gian nghiên cứu phong phú cho sinh viên. Với những sinh viên có hoàn cảnh khó khăn, chính sách cho vay hoặc cho thuê thiết bị (laptop, tablet) giúp đảm bảo không có sinh viên nào bị bỏ lại phía sau trong kỷ nguyên số. Định kỳ, việc bảo trì, nâng cấp hệ thống mạng, phần mềm bản quyền cũng phải được thực hiện nghiêm túc để tránh gián đoạn và lỗ hổng bảo mật.

Thứ sáu, ứng dụng trí tuệ nhân tạo để nâng cao hiệu quả bảo vệ nền tảng tư tưởng

Trí tuệ nhân tạo (AI) đang tạo ra bước chuyển mới trong truyền thông chính trị tư tưởng. Việc sinh viên ứng dụng các nền tảng AI vào nghiên cứu, tổng hợp thông tin, phân tích dữ liệu và sáng tạo nội dung sẽ giúp nâng cao chất lượng và tốc độ lan tỏa thông tin chính thống. Tuy nhiên, điều quan trọng là họ cần được định hướng để sử dụng AI đúng mục đích, không lệ thuộc hoặc để AI dẫn dắt theo nội dung lệch chuẩn. Đây chính là năng lực “ứng dụng công nghệ mới trong môi trường số” mà Bộ Giáo dục và Đào tạo đã xác định trong khung năng lực số, và nó cần được phát triển để họ có thể trở thành lực lượng tiên phong trong bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong kỷ nguyên số.

Có thể thấy, hiện nay việc phát triển năng lực số trong công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng cho sinh viên hiện là yêu cầu tất yếu trong thời đại chuyển đổi số. Từ cách sử dụng các công cụ liên quan của của công nghệ để hợp tác, thiết kế, xây dựng vào tạo lập các nguồn tin tri thức mới đến việc thực hiện sứ mệnh của báo chí, tuyên truyền, góp phần nâng cao hiệu quả trong công tác đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng Đảng, chống lại các luận điệu sai trái, thù địch trên không gian mạng. Muốn có được năng lực số phải chủ động trang bị đầy đủ về kỹ năng công nghệ, bản lĩnh chính trị và tư duy phản biện, họ sẽ trở thành lực lượng xung kích, chủ động lan tỏa giá trị đúng đắn của Đảng, góp phần giữ vững "mặt trận tư tưởng" trong kỷ nguyên số./.

Tài liệu tham khảo

- (1) Ferrari, A. (2012), Digital competence in practice: An analysis of frameworks, Luxembourg: Publications Office of the European Union, p.3. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC68116?utm_source=chatgpt.com, truy cập ngày 01/8/2025.
- (2) Secker, J. (2018), The trouble with terminology: rehabilitating and rethinking "digital literacy", Digital Literacy Unpacked, 3-16.
- (3) A Global framework of reference on digital literacy skills for indicator 4.4.2. UNESCO Institute for Statistics, Information Paper No. 51, Ref: UIS/2018/ICT/IP51, <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/ip51-global-framework-reference-digital-literacy-skills-2018-en.pdf>
- (4) Thông tư số 2/2025/TT-BGDĐT ngày 24/01/2025 của Bộ Giáo dục và Đào tạo, về Khung năng lực số cho người học. <https://datafiles.chinhphu.vn/cpp/files/vbpq/2025/01/02-bgddt.pdf>.
- (5) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb.Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, t.I, tr.216
- (6) Vũ Việt Chinh (2025), "Nâng cao hiệu quả giáo dục văn hóa ứng xử trên các phương tiện truyền thông xã hội cho sinh viên hiện nay", Tạp chí Cộng sản. <https://www.tapchicongsan.org.vn/web/guest/nghien-cu/-/2018/1088702/nang-cao-hieu-qua-giao-duc-van-hoa-ung-xu-tren-cac-phuong-tien-truyen-thong-xa-hoi-cho-sinh-vien-hien-nay.aspx>, truy cập ngày 01 tháng 8 năm 2025
- (7) Quốc An (2025), "Lật tẩy những chiêu trò xuyên tạc, chống phá trên không gian mạng", Báo Công an nhân dân. <https://cand.com.vn/Chong-dien-bien-hoa-binh/lat-tay-nhung-chieu-tro-xuyen-tac-chong-pha-tren-khong-gian-mang-i756682/>, truy cập ngày 01 tháng 8 năm 2025
- (8) Đề tài nghiên cứu "Lối sống và định hướng giá trị của sinh viên hiện nay" do Ban Thư ký Trung ương Hội Sinh viên Việt Nam tiến hành khảo sát trên 26.300 sinh viên trên cả nước, với 85,1% sinh viên lựa chọn "lên mạng xã hội" là việc họ làm hàng ngày, trong đó với mục đích giải trí chiếm tỷ lệ cao nhất với 91,4%; <https://doanthanhnien.vn/tin->

(9) Trên mạng internet có rất nhiều trang web cung cấp phim lậu, nhạc lậu, xem tivi không có bản quyền,...thu hút đông đảo thanh niên, sinh viên truy cập và sử dụng trái pháp luật, dẫn đến Xâm phạm bản quyền trên internet là hiện tượng khá phổ biến.

(10) Đề án Nâng cao năng lực số cho thanh thiếu niên Việt Nam giai đoạn 2022 – 2030, ngày 30/12/202;

https://doanthanhvien.vn/Content/uploads/NLS_%20%C4%90%E1%BB%81%20%C3%A1n%20tr%C3%ACnh%20Th

(11), (12), (13) Theo kết quả điều tra thu thập thông tin về thực trạng Kinh tế- Xã hội năm 2019 đối với 53 dân tộc thiểu số, tỉ lệ các hộ tiếp cận Internet tăng đáng kể chiếm 61,3%; tuy vậy, theo bản đồ phủ sóng Internet Việt Nam, các tỉnh biên giới có tiếp cận mạng nhưng tốc độ còn khá chậm, không đáp ứng được nhu cầu chuyển đổi số diễn ra nhanh chóng hiện nay